

Stadig svag produktivitet – trods opjusteringer

BNP er igen blevet opjusteret væsentligt. Det er den gennemsnitlige produktivitet dermed også. Men opjusteringen sker kun på de områder, hvor det giver mindst mening at måle produktivitet. Vi har med andre ord fortsat en udfordring med produktivitetsvæksten.

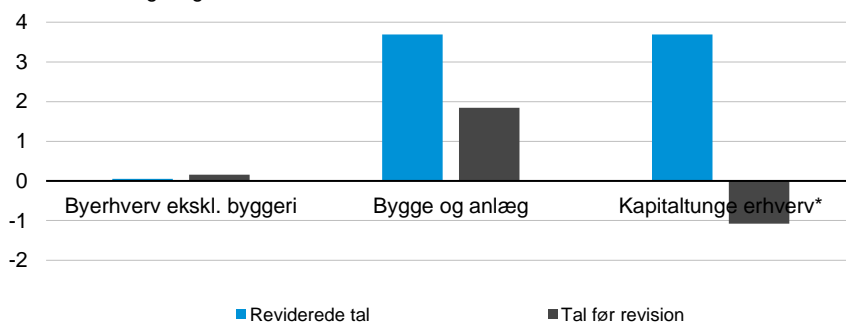
Revisionen af BNP ændrer ikke på, at Danmark fortsat har en udfordring med lav produktivitetsvækst

DST har revideret arbejdsproduktiviteten i perioden siden 2015 op. Med denne revision har mange peget på, at vi kan aflyse produktivetskrisen. Det er imidlertid nok en postgang for tidligt. For hvis man ser bort fra de erhverv, hvor målinger af produktivitet er tvivlsomme eller misvisende, så er der ikke tale om opjusteringer af produktivitetsvæksten. Den er derimod justeret lidt ned.

Heller ikke inden for de konkurrenceudsatte erhverv er der sket nogen nævneværdig revision af tallene. Og industrien har haft en relativt svag produktivtetsvækst de seneste år. Resultatet er endnu mere

Revisioner af væksten i produktiviteten i private erhverv Produktivitetsvækst fra 2014 til 2. kvartal 2018

Gennemsnitlig årlig vækst

Anm. Kapitaltunge erhverv er de primære erhverv, forsyning, boliger og udlejning af erhvervsjendomme:
Kilde: Danmarks Statistik

nedslående, når man alene fokuserer på den værdiskabelse, der er resultatet af industrivarer produceret i Danmark, jf. uddybning på side 3.

Opgørelsen af produktivitet giver ikke så meget mening i kapitaltunge erhverv og byggeri..

Arbejdsproduktiviteten måler værdien skabt per medarbejder eller per arbejdstime. Når man fortolker udviklingen heri, giver det kun rigtig mening for områder, hvor hovedparten af værdien skabes af medarbejderne og deres arbejdsindsats i de medtagne arbejdstimer. Ligeledes kan måling af arbejdsproduktivitet ikke bruges på områder, hvor værditilvæksten i høj grad er målt ved arbejdsindsatsen (antal timer brugt på opgaven) frem for at være målt som værdi af output. Det giver derfor ikke rigtig mening at måle produktivitet i den offentlige sektor og i meget kapitaltunge erhverv.

... men det er her hele oprevisjonen af BNP og dermed produktiviteten ligger

Størstedelen af Danmarks Statistiks opjustering i værditilvæksten vedrørte en række kapitaltunge erhverv (råstofudvinding, landbrug mv., el, vand, varme, boliger og erhvervsejendomme). Det har naturligvis effekt på arbejdsproduktiviteten. Men man bør være ganske varsom med at tolke udviklingen i arbejdsproduktiviteten i disse erhverv, idet værditilvæksten i høj grad skabes af kapitalindsatsen. Hvis man vil undersøge produktiviteten i disse erhverv, bør det estimeres, hvad der kan henføres til kapitalen, og hvad der kan henføres til arbejdskraften.

Også for bygge- og anlæg er der en stor oprevidering af væksten i produktiviteten. Problemet er blot, at disse tal skal tolkes med stor varsomhed. Produktivitetskommissionen gik så langt som at sige, at disse tal ikke kan anvendes, på samme måde som produktivitetstallene for den offentlige sektor ikke kan anvendes. Der er iværksat en ny dataindsamling for bygge- og anlæg, som skal forbedre målingen af reelt output og dermed produktiviteten. Indtil de nye tal foreligger for en længere periode, bør der ikke tolkes for meget på produktivitetens udviklingen inden for byggeriet.

Produktiviteten for hovedparten af de privatansatte er ikke revideret

Det skal noteres at langt hovedparten af de beskæftigede er ansat i private byerhverv ekskl. byggeri, der beskæftiger mere 1,8 mio. medarbejdere.

Revisionerne af BNP i bl.a. 2016 løftede også teknisk set produktiviteten...

Tidligere revisioner af BNP har reelt heller ikke ændret meget

Revisionen af BNP-tallene primo november 2018 er ikke den første store oprevisjon. Dette er sket flere år i træk. Lige som ved den seneste revision kan man dog stille spørgsmål ved, om hovedparten af disse revisioner ret beset bør påvirke den produktivitet, der måles i de erhverv, hvor det giver mening at måle produktivitet.

To af de store revisioner i de foregående år vedrørte en fejl i output-målet for den offentlige sektor og en betydelig oprevisjon af nogle bygninger og anlæg. Den første af disse påvirker slet ikke de private

... men hovedparten vedrører også her noget, som reelt ikke kan henføres til øget arbejdsproduktivitet for danske privatansatte

Varer, produceret af udenlandske medarbejdere, skaber stor værdi i Danmark. Dette blev medtaget ved tidligere revision

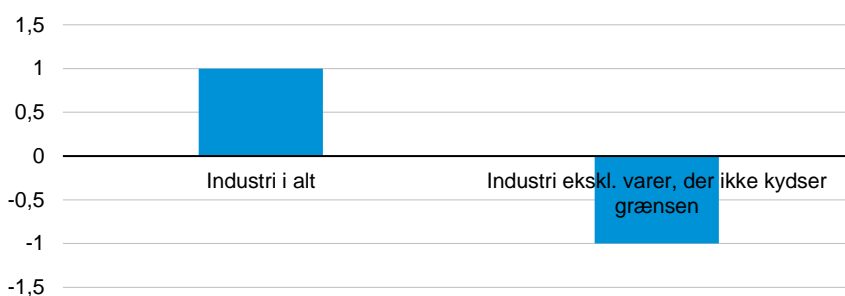
erhverv og den anden påvirker disse erhverv på samme måde som dette års revisioner.

Den største revision de senere år vedrører dog indregningen af noget vareeksport, der ikke krydser den danske grænse. Indregningen af dette påvirker i høj grad produktiviteten i industrien og hos en-groshandel. Det burde dog ret beset ikke indgå i målingen af arbejdsproduktivitet.

Arbejdsproduktiviteten har til formål at måle bidraget til værdiskabelsen, som kan henføres til arbejdskraften. Indtægter fra varer, der aldrig har befundet sig i Danmark, har dog ikke noget nævneværdigt bidrag fra dansk arbejdskraft. Værdien er i høj grad skabt af udenlandsk arbejdskraft og dansk kapital i form af viden. Hvis denne værdiskabelse skal med i en måling af arbejdsproduktivitet, skal vi derfor have inddraget den udenlandske arbejdskraft, som har været med til at skabe værdierne. Alternativt kan vi se bort fra denne aktivitet. Den førstnævnte mulighed kan ikke gennemføres. Aktiviteten kan dog udelades i måling af arbejdsproduktivitet. Vi kan dog desværre ikke helt udelade aktiviteten i beregninger, der medtager produktivetsbidrag fra kapitalen (beregninger af totalfaktorproduktivitet), idet vi ikke ved, hvor meget kapital, der knytter sig til eksport, der ikke krydser grænsen.

Betydning for industrien af varer, der ikke krydser grænsen

Gennemsnitlig vækst i industriens produktivitet de seneste 5 år
Gennemsnitlig årlig vækst, pct.

Kilde: Danmarks Statistik

Uden bidraget fra varer, der ikke har krydset den danske grænse, har industrien haft faldende produktivitet

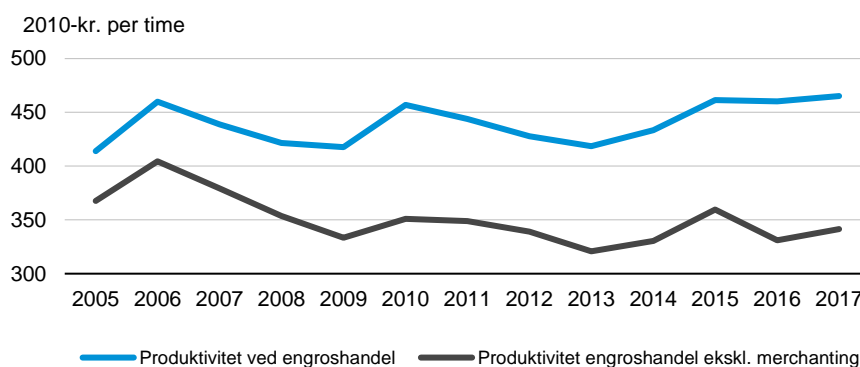
Produktivitetsstigningerne i industrien bliver væsentligt mindre, når man ser bort fra varer, der ikke krydser grænsen. Faktisk er produktiviteten faldet de senere år. For industriens vedkommende var disse varer ikke medtaget, inden man reviderede tallene. Denne revision skete i lyset af nye oplysninger om salg af varer i udlandet efter forarbejdning i udlandet, der krævede en helt ny dataindsamling.

Oprevisionen af industriens produktivitet var dog ikke et udtryk for, at danske medarbejdere var blevet mere produktive. Det skyldes indtægter, som er skabt af udenlandske medarbejdere og dansk kapital. Dette bør som nævnt ikke indgå i den danske arbejdsproduktivitet.

Også for engroshandel er der betydelige indtægter, som stammer fra varer, der er købt og solgt igen i udlandet. Sådanne handler er dog ikke noget nyt og har altid skullet indberettes til Danmarks Statistik. De blev dog oprevideret kraftigt i forbindelse med, at Danmarks Statistik satte ekstra fokus på varer, der ikke krydser grænsen.

Produktivitet ved engroshandel

Med og uden varer, der ikke krydser grænsen

Kilde: Danmarks Statistik

Når vi taler om engroshandel, kan det diskuteres, om salg af udenlandske varer i udlandet ikke blot er en del af det at drive engroshandel. Det er det næppe i fuldt omfang, men arbejdsindsatsen per omsætningskrone er under alle omstændigheder meget lavere i engroshandel end i industrien, hvorfor der nok er en noget bedre sammenhæng mellem medgåede timer og indtjening fra varer solgt i udlandet, som ikke passerer grænsen, end det er tilfældet i industrien.

Udviklingen i produktiviteten de seneste 5 og 10 år

Blandt de større erhverv inden for de private byerhverv ser vi betydelige produktivetsstigninger inden for information og kommunikation og set over en lidt længere periode også inden for industri. Industriens vækst i produktiviteten er dog mindre pæn, når der korrigeres for varer, der ikke krydser grænsen.

Bygge- og anlægsvirksomhed fremviser ligeledes pæne vækstrater, men disse skal tages med et gran salt, de historiske tal for den reale værditilvækst ikke nødvendigvis er retvisende, som påpeget af produktivitetskommissionen.

Udviklingen i produktiviteten i private byerhverv

	Gennemsnitlig årlig vækst, pct.	
	Seneste 10 år	Seneste 5 år
Information og kommunikation	4,6	4,3
Industri	3,2	1,0
Industri ekskl. varer, der ej krydser grænsen	1,7	-1,0
Bygge og anlæg	2,4	3,4
Handel og transport mv.	0,9	0,7
Erhvervsservice	-0,3	0,3
Kultur, fritid og anden service	-0,3	-0,1
Finansiering og forsikring	-2,3	-2,5

Kilde: Danmarks Statistik

Inden for de hjemmemarkedsorienterede serviceerhverv står det generelt skidt til med hensyn til fremgang i produktiviteten. Her er fremgangen enten meget svag, eller der er ligefrem tale om direkte tilbagegang i produktiviteten.

Finansiering og forsikring fremviser ligeledes faldende produktivitet. Her er det vanskeligt at tjene penge, når renteniveauet generelt er så lavt.

Også industri ekskl. varer, der ikke krydser grænsen har i de seneste 5 år vist tilbagegang i produktiviteten. Inklusive indtjeningen fra varerne produceret i udlandet sniger produktivitetsvæksten sig lige på en procent.

Konklusionerne omkring produktiviteten er således fortsat de samme, som produktivitetskommissionen nåede frem til. Vores velstandsudvikling er revideret op gentagne gange de senere år. Men disse justeringer vedrører ikke den del af værdiskabelsen, der kan henføres til produktiv indsats af arbejdskraft i brede dele af økonomien. Vi har fortsat et problem med manglende vækst i produktiviteten i en række hjemmemarkedsorienterede serviceerhverv.